
Beskrivelse og vurdering av Single Market Act - EU-delegasjonen

---

Oppdatert 09.05.2011

Innhold:

0. Innledning og oppsummering	2
1. Finansiering for små og mellomstore bedrifter (SMB).....	3
2. Bedre mobilitet for arbeidstakere.....	4
3. Intellektuell eiendomsrett, varemerker og patenter	5
4. Styrke forbrukerrettigheter.....	6
5. Tjenester – revidering av standardiseringssystemet	7
6. Energi- og transportinfrastruktur og telekommunikasjon.....	8
7. Det digitale indre marked	10
8. Sosialt entreprenørskap.....	11
9. Energiskatt - revidering.....	12
10. Økt sosial samhörighet	13
11. Forretningsmiljø.....	14
12. Offentlige anskaffelser – modernisert regelverk	15

0. Innledning og oppsummering

Handlingsplanen for det indre marked (Single Market Act, SMA) utgjør et sentralt element for å oppfylle målsettingene i Europa 2020-strategien om å skape smart, bærekraftig og inkluderende vekst og følger opp en rekke forslag i meldingene relatert til de syv ulike flaggskipinitiativene.

Norske innspill til Europa 2020-strategien (fra statsministeren og næringsministeren) har også lagt vekt på betydningen av å sikre likeverdige konkurranseforhold, samt forenkling og forbedring av regelverket for det indre marked. Norge har ved handels- og næringsministeren gitt kommentarer til Kommisjonen, både til Monti-rapporten og til forslaget om SMA.

Å skape forståelse for betydningen av et velfungerende marked og ambisjonene om å skape økonomisk vekst har fremstått som en hovedutfordring. Det er også stort behov for å styrke tilliten til det indre marked i befolkningen med vektlegging av sosial framgang og sikring av borgernes interesser. Monti-rapporten (kan leses [her](#)) viser til at EU-systemet har akkumulert en intern ubalanse mellom markedsintegrasjon på EU-nivå og sosial beskyttelse på nasjonalt nivå.

I den offentlige konsultasjonen om forslaget om 50 innsatsområder, har Kommisjonen mottatt bidrag fra mer enn 800 aktører, herunder Europaparlamentet, Rådet, Regionskomiteen og Den økonomiske og sosiale komité, Norge og EØS/EFTA. Som et resultat av prosessen vedtok Kommisjonen 12. april Handlingsplanen for SMA som definerer tolv tiltak på områder med stort vekstpotensial og sosial effekt, hvor det bør være mulig å oppnå enighet om rask gjennomføring. Kommisjonen vil presentere nødvendig lovgivning for hvert tiltak med sikte på vedtak innen utgangen av 2012.

Det er særlig lagt vekt på å bygge ned barrierer og hindringer med tanke på tjenesteytelser, personers/yrkesutøveres frie bevegelse, markedstilgang for små og mellomstore bedrifter (SMB), innovasjon og kreativitet. Innbyggernes tillit til det indre marked som et viktig fundament for en sosial europeisk markedsøkonomi (Lisboa-traktaten) skal styrkes ved å sørge for at deres interesser blir ivaretatt som arbeidstakere, forbrukere, pensjonister, utdanningssøkere, etc. Forslagene skal bidra til sosial progresjon og positive virkninger med tanke på miljø og klima. De skal også styrke den eksterne dimensjonen av det indre marked.

De norske prioriteringene presentert i brev av 9. mars fra handels- og næringsminister Trond Giske til Kommisjonen ved kommissær for det indre marked og tjenester Michel Barnier er godt reflektert i Kommisjonens forslag.

Kommisjonens prioritering av de 12 områdene vil ikke føre til noen nedprioritering av oppfølging på andre områder innenfor Kommisjonens arbeidsprogram for det indre marked. Når det gjelder selve handlingsplanen, vil Kommisjonen innen utgangen av 2012 utarbeide en progresjonsrapport med sikte å presentere en plan for neste fase.

EU-delegasjonen beskriver i denne rapporten de 12 områdene og gir en vurdering av disse.

1. Finansiering for små og mellomstore bedrifter (SMB)

Nøkkeltiltak: *Det foreslås utviklet lovgivning som gir kapitalfond etablert i et medlemsland muligheter til å investere i andre medlemsland uten spesielle begrensninger eller tilleggskrav.*

Det tas utgangspunkt i at SMB utgjør et hovedgrunnlag for å fremme økonomisk vekst og utvikle nye arbeidsplasser. Av særlig betydning anses sikring av nødvendig finansiering av hurtigvoksende og innovative SMB.

Risikovillige kapitalfond møter en rekke nasjonale regulatoriske ordninger og skattebarrierer som legger begrensninger på grenseoverskridende kapitalinvesteringer. Kommisjonens hovedmål er å arbeide for nedbygging av eksisterende barrierer mellom medlemslandene i nært samarbeid med Finansforumet for SMB.

Finanskrisen har ført til begrensninger i tilgangen til bankfinansiering. Kommisjonen har derfor i den nylige revisjonen av Small Business Act (SBA) lagt opp til å evaluere virkningene for SMB av de nye forslagene til regulering av finansielle tjenester.

Som tidligere annonsert, utarbeider Kommisjonen en **handlingsplan for SMB**-finansiering som både vil dekke ulike finansieringskilder og etablering av et SMB-vennlig miljø som bidrar til utvikling og bærekraftig vekst. Planen forventes fremlagt til høsten.

Det legges opp til revisjon av ulike **finansrelaterte direktiver og forordninger** for å foreta tilpasninger av kravene til SMB. Det gjelder bl.a. direktivet om innsyn/åpenhet, prospektdirektivet, direktivet mot markedsmisbruk og direktivet for markeds- og finansinstrument (MiFiD).

Forslaget reflekterer i stor grad initiativ som allerede er annonsert i det opprinnelige SMA-forslaget og i andre sammenheng.

I det norske innspillet fra handels- og næringsminister Giske til kommissær Barnier i mars understrekes betydningen av SMB. Behovet for bedre tilgang til kapitalmarkedet for SMB blir spesielt vektlagt.

2. Bedre mobilitet for arbeidstakere

Nøkkeltiltak: *Modernisering av systemet for å anerkjenne profesjonelle kvalifikasjoner, blant annet gjennom et profesjonskort for europeiske arbeidstakere.*

Fri bevegelse av arbeidskraft og rett og mulighet til å arbeide og utøve sitt yrke i et annet land er sentralt for det indre marked. Gode systemer for godkjenning av kvalifikasjoner og yrkeserfaring er svært viktig. I 2009 arbeidet 5,8 millioner europeere, eller ca. 2,5 prosent av den yrkesaktive befolkningen i EU, i et annet europeisk land enn sitt eget. Kommisjonen mener at økt mobilitet av faglært og utdannet arbeidskraft vil bidra til å redusere problemer med sammenpassing på arbeidsmarkedet og bidra til vekst og konkurranseevne.

Kommisjonen vil fjerne hindringer for fri bevegelse av arbeidskraft i det indre marked blant annet ved å modernisere, forenkle og revidere lovverket for **godkjenning av yrkeskvalifikasjoner**. Gjeldende direktiv (2005/36/EC) om gjensidig godkjenning av yrkeskvalifikasjoner omfatter *regulerte* yrker på mange samfunnsområder i EU/EØS-landene (ca. 800 yrkesgrupper og 4600 yrker). EU startet i 2010 evaluering av direktivet. Landene har rapportert om hvordan regelverket har fungert i praksis og en åpen konsultasjon ble avsluttet i mars 2011. Høsten 2011 kommer en grønnbok som grunnlag for revisjon av direktivet i 2012. Norge ved Kunnskapsdepartementet deltar i den europeiske komiteen for direktivet og KD er koordinerende og ansvarlig departement i Norge. Kommisjonen har også foreslått å innføre et ”**Europeisk profesjonskort**” (European Professional Card) som på en enkel måte viser og forklarer yrkeskvalifikasjoner og kompetanse. Forslagene er også med i EUs flaggskipinitiativ ”An Agenda for New Skills and Jobs”.

Når det gjelder ikke-regulerte yrkesområder, vil Kommisjonen fremme **fri flyt** av kompetanse i det indre marked gjennom bedre systemer for beskrivelser, sammenlignbarhet og godkjenning av vitnemål og alle typer kvalifikasjoner og kunnskap. Innen 2012 tar landene i bruk det europeiske kvalifikasjonsrammeverket European Qualifications Framework (EQF) som er et europeisk rammeverk for beskrivelser av kvalifikasjoner på alle nivå. Høsten 2011 legges det etter planen fram forslag om en anbefaling om fremme og **godkjenning av realkompetanse** (Recommendation on the promotion and validation of non-formal and informal learning). Det arbeides også med et forslag om utvikling av et europeisk kunnskaps- og ferdighetspass (European Skills Passport) der kompetanse av ulike typer kan registreres og dokumenteres. Kommisjonen vektlegger økt ungdomsmobilitet, både for arbeid og utdanning, og flaggskipinitiativet Ungdom i bevegelse (Youth on the Move) lansert i september 2010 har en rekke forslag for å fremme dette.

Arbeidet på nevnte områder går kontinuerlig og følges godt opp av Norge ved Kunnskapsdepartementet, nasjonalt og i europeiske arbeidsgrupper og komiteer, og også gjennom aktiv norsk deltakelse på mange plan i EUs utdanningsprogrammer.

3. Intellektuell eiendomsrett, varemerker og patenter

Nøkkeltiltak: *Sette opp et enhetlig patentbeskyttelsessystem og et system for å utstede EU-patenter i 2013.*

Kommisjonen har som førsteprioritet å etablere et **felleskapspatent** for flest mulig medlemsland og et felles tvisteløsningssystem for patentsaker i 2013. I samsvar med dette la Kommisjonen allerede 13. april fram to forslag til forordninger om felleskapspatent (IP/11/469). Dette skjedde innen rammen av et såkalt **forsterket samarbeid** mellom 25 medlemsland. Spania og Italia er ikke omfattet, fordi de går imot den foreslåtte språkløsningen, men Kommisjonen håper at også disse to landene vil slutte seg til løsningene.

Et tidligere forslag til tvisteløsning for patentsaker som blant annet innebar etablering av en spesialdomstol, ble tidligere i år underkjent av EU-domstolen. Kommisjonen vil fremlegge et nytt forslag til tvisteløsning i juni.

Etablering av et felleskapspatent vil bety at utgiftene for å sikre et patent for de medvirkende land vil gå ned fra ca. 250 000 NOK (32 000 EUR) til ca. 20 000 NOK (2500 EUR).

Kommisjonen varsler i dokumentet også initiativ når det gjelder **opphavsrett**. Det er i dag for vanskelig å få lisenser for lovlige netttjenester som dekker flere land, eventuelt hele det indre marked.

Felleskapspatent. Den nåværende ordning for å oppnå patentbeskyttelse i Europa er dyr og komplisert. Et europeisk patent tildeles av Det europeiske patentkontor, som er organet til Den europeiske patentorganisasjon hvor alle EU-land pluss ytterligere 11 land, herunder Norge, deltar. For å få gyldighet i de enkelte land må imidlertid patentet også granskes og godkjennes der, og patentsøkeren må bekoste nødvendig oversettelse. Etter Kommisjonens forslag vil EPOs patenttildeling kunne gis virkning for alle de 25 EU-landene som deltar i det forsterkede samarbeid.

En patentsøknad kan etter forslaget fremmes på ethvert språk, men må oversettes til ett av arbeidsspråkene engelsk, fransk eller tysk. Søkere fra de EU-landene som inngår i samarbeidet vil få refundert sine utgifter til oversettelse. Når patentet er godkjent (på ett av arbeidsspråkene) og avgjørelsen publisert, kan patentsøkeren be om at det blir et felleskapspatent, med virkning fra kunngjøringstidspunktet. I en overgangsperiode på inntil 12

år må søkeren bekoste oversettelse av selve patentkravet til de to andre arbeidsspråkene. Etter dette tidspunkt håper Kommisjonen at det vil være etablert systemer for maskinell oversettelse, slik at kostnadene vil synke ytterligere, til i underkant av 6000 NOK.

Forordningen om fellesskapspatent følger vanlig lovgivningsprosedyre i EU, og kan vedtas med kvalifisert flertall i Rådet. Forordningen om språkløsning krever enstemmighet i Rådet blant de medvirkende.

Ordnningen med forsterket samarbeid kan brukes i særskilte tilfeller hvor det er åpenbart at en ikke kan nå fram til løsninger på andre måter, og krever medvirkning av minimum ni medlemsland. Rådet og Europaparlamentet har sluttet seg til at ordningen tas i bruk i dette tilfellet, hvor det ikke kunne oppnås enighet om språkspørsmålet.

Opphavsrett. Kommisjonen gjentar i dokumentet det som også er varslet i Den digitale agenda at den vil legge fram forslag til to direktiver på opphavsrettsområdet. Ett er et rammedirektiv om forvaltning av rettigheter. Det skal dels ta sikte på å gi større innsyn i virksomheten til de organisasjoner som forvalter rettigheter, dels gi minimumsregler om forvaltningen og legge til rette for enklere klarering på tvers av grensene.

Både dette direktivforslaget og et annet om klarering av rettigheter til verk hvor opphavsmannen ikke er kjent, eller ikke kan nås ("hitteverk"), var varslet fremlagt før årsskiftet. Dette siste direktivet vil gjøre det lettere å gjøre samlinger i museer, arkiv og bibliotek tilgjengelig i digital form. Kommisjonen sier nå fremleggelse i juni i år.

Rettighetshåndheving. Kommisjonen varsler at rollen til Det europeiske observatorium om forfalskning og pirateri, hvor Norge deltar i samarbeidet, vil bli utvidet.

Varemerker. Kommisjonen ønsker å modernisere det europeiske varemerkesystemet, og samkjøre bedre det europeiske og de nasjonale ordningene for varemerkebeskyttelse. Det er ønskelig både å forenkle prosedyrene og redusere kostnadene.

I løpet av 2011 vil Kommisjonen legge fram en meddelelse om strategien for intellektuell eiendomsrett, hvor disse spørsmålene vil bli behandlet. Kommisjonen tar også sikte på å legge fram en meddelelse i november om revidert strategi for å styrke IPR-beskyttelsen i tredjeland.

4. Styrke forbrukerrettigheter

Nøkkeltiltak: *Utvikle lovverk for alternative tvisteløsninger (ADR) utenom rettsapparatet med tanke på forbruker- og beskyttelsesrettigheter for firmaer og deres kunder. Dette skal gå raskt, være enkelt og billig. Dette tiltaket vil også inkludere en elektronisk handelsdimensjon.*

Bakgrunnen for Kommissjonens forslag er behovet for å styrke **forbrukernes tillit**. Kommissjonen oppfatter dette å være av største betydning i relanseringen av det indre marked. Dette forslaget gjelder mulighetene til å løse en tvist utenfor rettsapparatet raskere og med mindre ressurser enn via rettsapparatet. E-handel på tvers av grensen er lav – kun 8 prosent - og over 70 prosent av forbrukeren oppfatter det som mer vanskelig å løse en tvist når de handler i et annet land.

Kommissjonen (DG Sanco) og Europaparlamentet arrangert 16. mars en "summit" (høring) om ADR. På forbrukersiden er det opprettet et nettverk (European Consumer Centre Network – ECC-Net) for å løse klager på tvers av landgrensene, og denne funksjonen administreres via Forbruker Europa i Norge.

Kommissjonen vil også arbeide videre med planene om en europeisk tilnærming for **kollektive tvistemål** ("gruppesøksmål") på grunnlag av høringen som ble lansert ble lansert 4. februar.

Der er store forskjeller i hvordan systemene med ADR er utviklet i de ulike land. Norge har en lang tradisjon for ulike, frivillige ADR-ordninger og ofte utviklet i regi av Forbrukerombudet. Et utvalg vurderte det norske systemet og resultatene ble presentert i rapporten 'Nemdsbehandling av forbrukertvister' - NOU 2010:11 - lenke [her](#). Rapporten er ute til nasjonal høring med svarfrist 1. juni 2011. Norsk svar på Kommissjonens høring og med eget notat med beskrivelse av det norske systemet for ADR ble oversendt Kommissjonen 16. mars 2011.

En kan for øvrig merke seg at Norge skårer høyest på **Kommissjonens kartlegging av forbrukerstyrke som ble presentert 11. april 2011**. Kartleggingen dekker alle EUs 27 medlemsland, samt Island og Norge. Resultatene tyder også på at nordmenn er bedre orientert enn befolkningen i noe medlemsland blant annet om forbrukerbeskyttende regelverk og offisielle merkeordninger som gjelder i det indre marked. Nordmenn er også de som benytter netthandel mest hyppig; 66 prosent oppgir å ha handlet på nett siste kvartal, mot et snitt på 37 prosent i EU. Lenke til BLD [her](#). Kommissjonens pressmelding kan leses [her](#). SIFO presenterer i en egen rapport, "To Feel Empowered as a Consumer" om hvordan Norge kommer ut i sammenligningen og lenke til SIFOs finnes [her](#).

5. Tjenester – revidering av standardiseringssystemet

Nøkkeltiltak: *En revisjon av regelverket for det europeiske standardiseringssystemet for å bidra til at tjenester blir inkludert og gjør standardiseringsprosedyrene mer effektive og omfattende.*

Standardisering er et nøkkelverktøy for å sikre fri handel med varer samtidig som krav til produktkompatibilitet, sikkerhet og kvalitet blir opprettholdt. Innenfor tjenestesektoren har

europiske og internasjonale standarder derimot spilt en mer beskjeden rolle, noe som medfører begrensinger for utnyttelse av tjenestesektorens store vekstpotensial.

For å utvikle en kunnskapsbasert, innovativ, miljøvennlig og konkurransedyktig europeisk økonomi er det bred enighet om behovet for å modernisere standardiseringssystemet slik at standarder utvikles raskere, tilpasses nye teknologier og gjøres mer tilgjengelige og omfattende, også med tanke på tjenestesektoren/IKT.

Dette blir også støttet i det norske innspillet i mars. Kommisjonen vil legge fram forslag til standardiseringspakke i løpet av våren.

Ellers bekreftes at Kommisjonen vil prioritere fullstendig gjennomføring av tjenstedirektivet i alle medlemslandene, inkludert etablering av enhetlige kontaktpunkt. I samsvar med Det europeiske råds (DERs) konklusjoner i mars vil Kommisjonen, i samarbeid med medlemslandene, gjennomføre "performance checks" innen sektorer som forretningstjenester, bygningsvirksomhet og turisme. I tillegg vil det gjennomføres vurderinger av reserverte aktiviteter, krav til kapitaleierskap, forsikring etc. som kan virke begrensende for integrasjon av tjenestemarkedet.

For **forbrukervare /dagligvaresektoren** vil Kommisjonen lansere et initiativ for å bekjempe urettferdig praksis mellom næringsdrivende og i verdikjeden. Siktemålet er å fremme et mer rettferdig og effektivt indre marked for sektoren. Dette følges opp av ulike enheter i Kommisjonen og EU-delegasjonen følger blant annet opp arbeidet i EUs Høynivåforumsplattform for kontraktrelasjoner i verdikjeden for mat. Europaparlamentets komité for indre marked og forbruker beskyttelse (IMCO) vil vedta en rapport om "a more efficient and fairer retail market" og saken kommer opp til behandling på møte 25. mai 2011. Steensnæs presenterte det norske Matkjedeutvalgets innstilling på et miniseminar i Brussel 4. mai 2011.

I markedet for forretningstjenester vil Kommisjonen etablere en høynivågruppe for å studere aktuelle svakheter i dette markedet.

6. Energi- og transportinfrastruktur og telekommunikasjon

Nøkkeltiltak: *Lovgivning for energi- og transportinfrastruktur for å identifisere og iverksette strategiske prosjekter i europeisk interesse og for å sikre interoperabilitet og intermodalitet.*

Revisjonen av retningslinjene for TEN-T (trans-European transport network) er det viktigste grepet Kommisjonen foreslår når det gjelder å styrke transportinfrastruktur i Europa. Hensikten

er å etablere et kjernenettverk av særlig europeisk interesse som vil knytte sammen de trafikale hovedårene og knutepunktene, og bidra til et grenseløst og effektivt nettverk på tvers av transportgrenene. Som del av det indre markedet er det viktig for Norge å sikre tilfredsstillende tilknytninger til det framtidige kjernenettverket. De nye retningslinjene vil legge stor vekt på en bedre identifisering av de viktigste prosjektene, og en mer effektiv oppfølging av retningslinjene. For Norge og andre land med lange avstander og relativt tynne trafikkstrømmer til og fra hovedmarkedene, er det viktig å sikre at både kvantitative og kvalitative kriterier legges til grunn ved identifisering av prosjektene i kjernenettverket. På **telekommunikasjonsområdet** understreker Single Market Act betydningen av tilstrekkelig og riktig anvendelse av radiospektrum for framveksten av den digitale økonomien. Radiofrekvenser som i økende grad frigjøres er vesentlig for videreutvikling av det elektroniske kommunikasjonsmarkedet, og for en rekke andre politikkområder. Det gjelder ikke minst utbygging av rask og trådløs bredbåndskommunikasjon til gravgrendte strøk. Kommisjonens forslag til EUs første radiospektrumpolitikkprogram synes å få stor tilslutning fra EUs øvrige institusjoner. For Norges del er det viktig å ta del i den strategiske planleggingen og harmoniseringen av bruken radiospektrum i Europa, dels for å sikre god bredbånddekning over hele landet, og dels for ytterligere å styrke det dynamiske telekom-markedet.

Ifølge Kommisjonen er en ny europeisk politikk for infrastruktur på **energisiden** påkrevd for å bedre planlegging og utvikling av infrastruktur i EU. Det er nødvendig med løsninger som kan få på plass manglende overføringsforbindelser, og infrastrukturen må bli smartere for å kunne overføre mer energi. Ny lovgivning må ha som mål å få etablert et enhetlig avansert overføringsnett. Mer effektive og åpne konsesjonsbehandlingsprosesser er avgjørende for å få integrert nasjonale overføringsnett inn i ett europeisk nettverk. Det er nødvendig raskt å komme opp med tiltak på dette området gitt tiden det tar å få nye prosjekter godkjent (ofte over 10 år).

Kommisjonen la 17. november 2010 fram meddelelsen "Energy infrastructure priorities for 2020 and beyond – A blueprint for an integrated European energy network". I denne meddelelsen, som i Energistrategien 2020 som også ble lagt fram i november 2010, blir det understreket at utbygging av infrastruktur er en hovedprioritet i EUs energipolitikk, og meget viktig under flaggskipinitiativet "Et ressurseffektivt Europa". Overføringsnettets skal sørge for et velfungerende marked og må kunne ta imot store mengder fornybar energi. Det er anslått et behov for 200 milliarder euro fram mot 2020 for utbygging av overføringsystemer, og et behov for over 40 000 km nytt el-nett. For å kunne realisere dette behovet er det viktig å få på plass løsninger for finansiering, effektiv konsesjonsbehandling og økt allmenn aksept for nødvendigheten av infrastrukturutbygging.

For å nå målene i energi- og klimapolitikken er det viktig at overføringssystemet blir mer avansert i form av såkalte "smart grids". Kommisjonen la fram en meddelelse om "smart grids" 12. april 2011. Anslag tilsier at "smart grids" kan redusere energiforbruk i husholdninger og CO₂- utslipp i EU med ca. 10 prosent. Utbygging av et mer avansert overføringssystem forutsetter utvikling av tekniske standarder, teknologiutvikling, regulatoriske rammeverk, nasjonale planer for utrulling og gjennomføring, informasjon til forbrukerne og etterspørselsstyring, samt ivaretaging av datasikkerhet for forbrukere.

Kommisjonen arbeider nå med konkrete oppfølgingsforslag som den tar sikte på å legge fram høsten 2011. Det gjelder forslag knyttet til finansiering, konsesjonsbehandling, allmenn aksept, regionalt samarbeid og planleggingsprosedyrer for å definere det som er kalt "**Prosjekter av europeisk interesse**". En liste over Prosjekter av europeisk interesse skal være klar i 2012. Særlig det å få øke den allmenne forståelsen av nødvendighet av å bygge ut infrastruktur blir meget viktig, men samtidig meget utfordrende.

7. Det digitale indre marked

Nøkkeltiltak: *Lovgivning for å sikre felles anerkjennelse av elektronisk ID og autorisasjon i hele EU og revurdere direktivet for elektronisk signatur. Meningen er å sikre sømløs interaksjon mellom foretak, borgere og offentlige myndigheter og dermed øke effektiviteten i offentlig tjenesteyting og offentlige anskaffelser, tjenesteyting og elektronisk handel - inkludert den grensekryssende dimensjonen.*

Dette punktet samsvarer med to av tiltakene – handlingspunkt nummer 8 og 83 – fra strategidokumentet "**A Digital Agenda for Europa**", se mer [her](#). En praktisk, teknologisk løsning for å sikre effektiv formidling av de ulike landenes godkjente eID-løsninger er for tiden under utvikling som del av programmet CIP/ICT. Siden Norge deltar i CIP-programmet, er det fram til fristen 1. juni 2011 mulig også for norske aktører å søke deltakelse i EUs videre prosjektsatsing innen elektronisk identifikasjon og elektronisk signatur – [se prosjekt 4.2](#)

Den praktiske nytten av slike gjensidig godkjente, elektroniske ID-løsninger er at dette vil gi mer **effektiv tilgang til offentlige tjenester** for næringsdrivende eller for innbyggere som reiser, jobber, studerer og bosetter seg i utenfor sitt hjemland: Norske studenter vil for eksempel kunne bruke sin norske eID (Buypass, BankID, MinID, ...) til å legitimere seg over nett når de skal registrere seg for studier ved utenlandske universiteter.

Utenlandske borgere vil kunne identifiseres over nett basert på sitt hjemlands eID for tjenester fra Statens lånekasse, NAV og andre norske tjenesteytere. Dette vil spare registrering hos

norske eID leverandører. (Tyskland antar at 10 prosent av deres pensjonsytelser er rettet mot utenlandske statsborgere).

Norges kontaktpunkt vil på en enkel måte få utvidet sin tilgangkontroll av utenlandske brukere ved at en oppkopling mot den europeiske løsningen på samme tid vil dekke de fleste land i Europa.

Kommisjonen understreker behovet for at elektroniske transaksjoner må kunne gjennomføres på en **sikker og tillitvekkende måte**. De tekniske løsningene som innbyggere og bedrifter tilbys å bruke, må være sikre og effektive, og i tillegg må regelverket være tilpasset. Derfor varsles også en revisjon av direktivet om elektroniske signaturer. Blant andre tiltak som skal bidra til å få fortgang i det digitale indre marked, er en handlingsplan for elektronisk handel. I tillegg varsles en revisjon av direktivet om viderebruk av offentlige data (PSI-direktivet). I handlingsplanen til "A Digital Agenda for Europe" er det forutsatt en konsekvensanalyse av PSI-direktivet i løpet av 2011 og beslutning om revidert direktiv i 2012.

8. Sosialt entreprenørskap

Nøkkeltiltak: *Etablering av et lovbasert europeisk rammeverk for å lette utviklingen av sosiale investeringsfond, med sikte på å oppskalere virkningene av nasjonale initiativ gjennom å utnytte mulighetene innenfor det felles indre marked.*

Kommisjonen tar utgangspunkt i målsettingen om utvikling av et indre marked som fremmer en konkurransedyktig sosial markedsøkonomi som reflekterer trender i retning av mer inkluderende, sosialt rettferdig og bærekraftig vekst. Nye forretningsmodeller utvikles med økt vekt på sosiale hensyn. Kommisjonen ønsker å legge til rette for denne utviklingen av ulike aktiviteter gjennom å fremme målsettinger relatert til generelle samfunnsinteresser eller til sosial, etisk eller miljøvennlig utvikling. Kommisjonen vil derfor presentere **lovforslag om innsyn i sosial og miljørelatert informasjon** for selskaper innen alle sektorer.

Kommisjonen ser for seg at det utvikles legale modeller som bedre reflekterer den sosiale økonomiske sektor, med referanse til allerede fungerende modeller som kooperativer, gjensidige selskaper og stiftelser. Problemet for denne type selskaper er at de ofte opererer innen de enkelte medlemsland med begrensede muligheter over landegrensene. Som bidrag til å bygge ned disse begrensingene vil Kommisjonen presentere forslag til en **forordning som etablerer Statutter for europeisk stiftelse**.

Kommisjonen vil støtte utvikling av en sosial økonomi som instrument for aktiv inkludering ved å foreslå et "**Social Business Initiative**" i løpet av 2011 og ved å lette tilgangen til EUs relevante finansielle program.

I 2011 vil også Kommisjonen legge fram en **melding om bedriftenes sosiale ansvar (CSR)** som oppmuntrer alle bedrifter til å gjennomføre tiltak med sosiale eller miljømessige målsettinger som en integrert del av deres aktivitet.

Kommisjonen har lagt vekt på å ta initiativ som viser at de sosiale aspekter relatert til det indre marked blir tatt på alvor i form av konkrete forslag av lovmessig karakter.

9. Energiskatt - revidering

Nøkkeltiltak: Revidere energiskattedirektivet for å sikre konsistent behandling av forskjellige former for energi, for å bedre kunne ta i betraktning energiinnholdet i produkter og deres CO₂-utslipp.

Forslag til revisjon av energiskattedirektivet (Rådets direktiv 2003/96/EF) ble lagt fram av Kommisjonen 13. april 2011. Forslaget er ambisiøst og innebærer en betydelig modernisering av EUs harmoniserte særavgifter på energiprodukter. Siktemålet er å møte EUs ambisiøse mål på **klimaområdet** og samtidig gjøre særavgiftssystemet mer miljømessig korrekt ved at energi og CO₂ innhold blir avgjørende for hvordan systemet skal differensieres. Det nye forslaget utfyller også gjeldende system med omsetning av utslippskvoter, ved at det innføres en minimumssats basert på en CO₂ komponent på områder som ikke er omfattet av systemet med omsetning av utslippskvoter.

Endringer på dette området må fattes med **enstemmighet**. Direktivet er også gitt med hjemmel i Traktatens artikkel 113 og inngår derfor ikke direkte i EØS-avtalen. Fordi det her defineres et nytt system og en ny systemlogikk for slik beskatning i EU, vil det imidlertid måtte antas at den endelige utformingen også indirekte vil ha betydning for hvordan Norge utformer sine særavgifter på dette området.

På grunn av kravet om enstemmighet er det svært vanskelig å vite når det kan oppnås enighet om et nytt direktiv, og også om hvilket innhold et endelig revidert direktiv vil få. De neste steg er at Parlamentet vil gi sin uttalelse om direktivforslaget og den politiske debatten vil starte i Rådet.

10. Økt sosial samhörighet

Nøkkeltiltak: Lovgivning rettet mot å forbedre og å forsterke anvendelse, gjennomføring og iverksetting av "Direktivet om utsending", som skal inneholde tiltak for å hindre, og kunne sanksjonere mot, all misbruk og omgåelse av gjeldende regler. I tillegg til lovgivning rettet mot å klargjøre friheten til å etablere og friheten til å yte tjenester sammen med fundamentale sosiale rettigheter.

Forslaget går ut på å styrke den sosiale dimensjonen i det indre marked når det gjelder tjenester over landegrensene. Forslaget omhandler direktivet om utsending av arbeidstakere i forbindelse med tjenesteytelser (96/71) og er i tråd med tidligere signaler om at de ikke vil foreslå en revidering av substansen i direktivet. Ifølge forslaget vil kommisjonen fremlegge et lovgivningsinitiativ som for det første skal "styrke anvendelsen af direktivet om udstationering af arbejdstagere, med henblik på at forebygge og straffe misbrug eller omgåelse af reglerne". Formålet er blant annet å tilrettelegge bedre for informasjonsflyt mellom virksomheter og nasjonale myndigheter og å hindre misbruk gjennom presisering av kontrollordninger særlig når det gjelder arbeidstakernes rettigheter. Forslaget fikk bred tilslutning i høringsrunden og er helt i tråd med de signaler både kommisjonspresident Barroso og sysselsettingskommisær Andor har gitt tidligere. Det fremgår dessuten av kommisjonens arbeidsprogram at forslag vil bli fremmet mot slutten av 2011.

For det andre foreslår Kommissjonen at "utøvelsen af de grundlæggende sociale rettigheder præciseres i forbindelse med udøvelsen af de økonomiske frihedsrettigheder". Dette er et av kjernepunktene i den kritikk særlig fagbevegelsen, men også andre har reist mot rettstilstanden som har oppstått i etterkant av EU-domstolens avgjørelser i den såkalte "Laval-kvartetten". Essensen her er at de grunnleggende kollektive rettigheter (organisering, streik osv) må forstås i henhold til EUs fire friheter, her etableringsretten og fri bevegelse av tjenester. Kommissjonen viser i forslaget til artikkel 8 og 9 TEUF og til EUs Charter om grunnleggende rettigheter og vil forslå lovgivning for alle sektorer med sikte på å klargjøre utøvelsen av forholdet mellom de kollektive rettighetene på den ene siden og etableringsretten/retten til å tilby tjenester på den annen side, "... in accordance with national law and practices and in compliance with EU law".

Det er ikke klart hvordan dette lovgivningsforslaget vil bli seende ut, og innholdet skal diskuteres på en konferanse arrangert av Kommissjonen i Brussel i slutten av juni. **Norge** med flere tok i høringsrunden til orde for at det bør presiseres at de kollektive rettigheter ikke skal berøres av de økonomiske friheter og heller ikke anses som noen restriksjon i henhold til EU-retten. Det er nok liten grunn til å forvente at det kommende lovgivningsforslaget vil ha et slikt innhold.

I Lisboa-trakten ble det innført en oppdatert bestemmelse om **tjenester av allmenn økonomisk interesse** (artikkel 14) og en egen protokoll om tjenester av allmenn interesse. Kommisjonen presiserer, med referanse til disse bestemmelsene, at EU aksepterer betydningen av tjenester av allmenn økonomisk interesse i å fremme sosial og territorial samholdighet. EU aksepterer også den selvstendige ("discretionary") rolle nasjonale, regionale og lokale myndigheter har i å tilby og å organisere en tjeneste av allmenn økonomisk interesse på en måte som så langt som mulig tilfredsstiller brukernes behov, og i samsvar med nærhetsprinsippet. I handlingsplanen henvises det til pågående drøftinger for å klargjøre forholdet mellom regelverket for statsstøtte og for offentlige anskaffelser samt til drøftingene om revisjon av regelverket for statsstøtte til tjenester av allmenn økonomisk interesse. Dette gjelder mulighetene i regelverket til å gi **statsstøtte til tjenester av økonomisk karakter** gjennom den såkalte Monti-Kroes-pakken (som bygger på Altmark-saken). Regelverket skal oppdateres i løpet av 2011. Som ledd i prosessen presenterte Kommisjonen en melding 23. mars 2011, hvor bred høring varsles med sikte å legge fram et utkast til vedtak i juli 2011. Utkastet vil bli behandlet i Kommisjonens arbeidsstruktur – hvor også Norge deltar. Norge ga, på grunnlag av nasjonal høring, et utvidet norsk sammendrag av nasjonale høringssvar til Kommisjonen i september 2010.

Et annet aspekt er hvilke offentlige tjenester som kan oppfattes som et basistilbud (som fengsel, rettsvesen, og grunnleggende velferdsoppgaver som helse, omsorg og utdanning) som samfunnet forventes å yte borgerne. Dette er tjenester som kan drives av samfunnet – uten konkurranseutsetting og uten at EUs regelverk for indre marked kommer til anvendelse. Dette defineres som **tjenester av allmenn interesse**, og Kommisjonen har varslet at de skal komme med en egen melding og vil også vurdere erfaringene med liberalisering av nøkkelsektorene (energi, transport, mv.). Kommisjon presenterte for øvrig i januar 2011 **en guide** om sosiale tjenester og forholdet til statsstøtte, offentlige anskaffelser og tjenestedirektivet for å klargjøre spørsmål knyttet til organisering og finansiering av tjenester av allmenn interesse. Hensikten er å hjelpe myndighetene, spesielt på lokalt nivå, med å tilby tjenester på et effektivt og høyt nivå i samsvar med EUs regelverk. Kommisjonens pressemelding kan leses [her](#) og guiden [her](#).

Arbeidet følges nøye av Europaparlamentets intergruppe for offentlige tjenester, og på grunnlag av et innspill fra Komiteen for sysselsetting (EMPL) er det ventet at parlamentet vil vedta en resolusjon om sosiale tjenester av allmenn interesse i juni 2011.

11. Forretningsmiljø

Nøkkelforslag: Forenkling av regnskapsdirektivet vedrørende krav om finansiell informasjon og reduksjon av administrative byrder, spesielt for SMBer.

Forenklingsarbeidet har vært spesielt prioritert gjennom etableringen av Small Business Act (SBA) i 2008. Det europeiske råd (DER) understreket i mars i år viktigheten av å redusere byrdene av regelverket, spesielt for SMB, både på EU-nivå og nasjonalt nivå. For Kommisjonen er det et viktig å skape miljø og rutiner for regelverksutvikling som minimerer de administrative byrdene.

Forslaget om **revisjon av regnskapsdirektivet** er spesielt innrettet for å lette situasjonen for mikro- og småselskap gjennom å lempe på bestemmelsene om finansiell rapportering. Samtidig tas det sikte på å skape større klarhet og sammenlignbarhet mellom små og store selskaper i hele EU. Forslag om å unnta mikroselskap fra bestemmelser i direktivet vil måtte vedtas av Rådet og Parlamentet.

Forslaget om **statutter for europeisk privat selskap** som har sprunget ut av forenklingstanken ligger fortsatt til behandling i Rådet. Det tas sikte på å oppnå enighet under det ungarske formannskapet.

Forøvrig vil oppfølgingen av **SBA og "Think Small First"**-prinsippet fortsatt være sentralt i forenklingsarbeidet.

Kommisjonen tar sikte på å introdusere et frivillig **instrument for europeisk kontraktslov** for å lette grensekryssende transaksjoner. Videre er det aktuelt med en **forordning for forenklet innkreving av gjeld** over landegrensene.

Alt i alt dreier det seg om velkjente initiativ som får økt fokusering med henhold til gjennomføring, som også er viktige ut fra norske interesser. I det norske innspillet om SBA i mars ble arbeidet med forenkling, smarte reguleringer og styrket håndhevelse av regelverket vektlagt.

12. Offentlige anskaffelser – modernisert regelverk

Nøkkelforslag: revidert og modernisert regelverk for offentlige anskaffelser. Skal underbygge en balansert politikk som skal fremme etterspørsel etter bærekraftige, ansvarlige og innovative varer og tjenester. Revideringen skal også føre til enklere og mer fleksible offentlige anskaffelser for kontraktmyndighetene og føre til lettere tilgang for firmaer, særlig SMBer.

Offentlige anskaffelser svarer til 18 prosent av BNP. Kommisjonen viser til at offentlige anskaffelser kan bidra til å utvikle et indre marked som er mer grønt, mer sosialt og som fremmer innovasjon. Kommisjonen peker på behovet for å undersøke hvordan en kan forenkle prosedyrene og å introdusere større fleksibilitet for å gjøre innkjøpene mer effektive. Det vises

også til at andelen av innkjøp på tvers av grensene er lav. Kommisjonen varsler også at den vil fremme et eget legalt initiativ om tjenestekonsesjoner.

Kommisjonen lanserte 27. januar 2011 en altomfattende høring om **regelverket for offentlige anskaffelser**. Kommisjonen ønsker at alle sider skal vurderes. I tillegg har Kommisjonen fått utarbeidet syv evalueringsrapporter. Som et ledd i denne prosessen inviterer Kommisjonen til konferanse på høyt nivå 30. juni 2011 og Kommisjonen skal legge fram et forslag innen utgangen av 2011. Fra norsk side ble det gitt et innspill til Kommisjonens høring 15. april 2011, hvor en mener at:

- **reglene må forenkles**. Det er ressurskrevende å gjennomføre en anskaffelse, og det er lett å gjøre feil. Anskaffelsesprosedyrene må bli mer fleksible. Det bør blant annet være større adgang til å forhandle med leverandørene.
- **regelverket ikke må sette begrensninger** for hvordan det offentlige best kan løse sine oppgaver. Regelverket må ikke være til hinder for offentlig-offentlig samarbeid, det vil si at flere offentlige oppdragsgivere i fellesskap løser en offentlig oppgave.
- reglene må legge til rette for at offentlige **oppdragsgivere kan ta hensyn til miljø, sosiale forhold og innovasjon** i en anskaffelsesprosess. Dette bør imidlertid **ikke skje gjennom innføring av obligatoriske krav**. Slike krav vil føre til et mer komplisert regelverk, og det vil ikke alltid være et treffsikkert virkemiddel. Lenke [her](#).

Det er ventet at et utkast til regelverk for **tjenestekonsesjoner** vil bli fremlagt i juni 2011 og mest trolig i form av et tillegg til dagens to direktiv (om offentlige anskaffelser fra 2004). Kommisjonen ønsker bedre informasjon og ønsker at konsesjoner over en terskelverdi skal publiseres. Som mulig terskelverdi er fem millioner euro nevnt - og dermed samme terskelnivå som for offentlige arbeider (public works). Under drøftingene i Europaparlamentets intergruppe for offentlige tjenester er det kommet kritiske innvendinger mot å innføre en slik notiseringsforpliktelse.